

Institutul Național pentru Sănătatea
Mamei și Copilului
"Alessandrescu-Rusescu" București

Norwegian Institute
of Public Health

Helsedirektoratet

World Health
Organization

Iceland
Liechtenstein
Norway grants

PROIECT : CONSOLIDAREA REȚELEI NAȚIONALE DE FURNIZORI DE ÎNGRIJIRI PRIMARE DE SĂNĂTATE PENTRU ÎMBUNĂTĂȚIREA STĂRII DE SĂNĂTATE A POPULAȚIEI, COPII ȘI ADULTI (INCLUSIV POPULAȚIA VULNERABILĂ)“

ACTIVITATEA 6

**Dezvoltare/extindere/actualizare/completare a ghidului de
prevenție pentru modelul YSRHL**

Întâlnire de consens 28.09.2022

Capitolul

Violența în contextul sănătății sexuale și reproductive

CUPRINS

- **Introducere: importanța problemei, definiții**
- **Violența asupra adolescenților, tinerilor, femeilor și bărbaților**
- **Consecințele violenței asupra adolescenților, tinerilor, femeilor și bărbaților**
- **Managementul situațiilor de violență în România**
- **Activități de prevenire a violenței**
- **Recomandări pentru profesioniștii din sistemul de sănătate**
- **Mesaje cheie**

CONFERINȚA INTERNAȚIONALĂ PRIVIND POPULAȚIA ȘI DEZVOLTAREA DE LA CAIRO - ONU

- Programul de acțiune al Conferinței de la Cairo, 1994
- Adoptat de 179 de state membre
- Subliniază legăturile integrate dintre populație și dezvoltare și se concentrează pe satisfacerea nevoilor femeilor și bărbaților individuali, nu pe atingerea obiectivelor demografice
- Se evidentiază legăturile esențiale dintre sănătatea sexuală și reproductivă și alte aspecte ale populației și dezvoltării, de la urbanizare, migrație, îmbătrânire, structurile familiale și importanța abordării drepturilor tinerilor
- Atrage atenția asupra modului în care investițiile în femei și tineret, în special în ceea ce privește sănătatea sexuală și reproductivă, pot avea un impact asupra durabilității mediului și asupra dinamicii populației

CONVENTIA PRIVIND PREVENIREA SI COMBATEREA VIOLENTEI IMPOTRIVA FEMEILOR SI A VIOLENTEI DOMESTIC - ISTANBUL 2011

- Definitii:
 - Violenta impotriva femeilor,
 - Violenta domestica,
 - Gen,
 - Violenta de gen impotriva femeilor,
 - Victima,
 - Femeile.

SĂNĂTATEA REPRODUCERII ȘI SEXUALITĂȚII ADOLESCENȚILOR ȘI TINERILOR

- înseamnă păstrarea stării de bine fizică și emoțională și include abilitatea lor de a fi feriți de sarcini nedorite, avort nesigur, infecții cu transmitere sexuală și de orice formă de coerciție și violența sexuală.
- beneficiaza de aceleași drepturi privind sexualitatea și reproducerea, inclusiv privind dreptul :
 - la sănătate,
 - la informare și educație,
 - de acces la servicii de calitate,
 - la nediscriminare,
 - la confidențialitate și accesibilitate
 - de a fi feriți de orice fel de violență sexuală, bazată pe gen sau coerciție.

VIOLENȚA BAZATĂ PE GEN

- se referă la acte dăunătoare îndreptate asupra unei persoane în funcție de sexul său. Are rădăcini în inegalitatea de gen, abuzul de putere și norme dăunătoare.
- Violența bazată pe gen este o încălcare gravă a drepturilor omului și o problemă de sănătate și protecție care pune viața în pericol. Se estimează că una din trei femei va suferi violență sexuală sau fizică de-a lungul vieții.
- În timpul strămutărilor și în perioadele de criză, amenințarea violenței bazată pe gen crește semnificativ pentru femei și fete.
- <https://www.unhcr.org/gender-based-violence.html>

Violența împotriva femeilor

Declarația Națiunilor Unite cu privire la Eliminarea Violenței Împotriva Femeilor 1993

- „*violență împotriva femeilor*” înseamnă orice act de violență bazată pe gen care are ca rezultat vătămarea sau suferința fizică, sexuală sau psihologică a femeilor, inclusiv amenințările unor astfel de acte, constrângerea sau privarea arbitrară de libertate, fie în viața publică, fie în cea privată.

- ar trebui să includă, dar să nu se limiteze la următoarele:

Violența fizică, sexuală și psihologică care apare în familie, abuzul sexual asupra fetelor la domiciliu, violența legată de zestre, violul de către soț, mutilarea genitală feminină și alte practici tradiționale dăunătoare femeilor, violența non-conjugală și violența legată la exploatare;

Violența fizică, sexuală și psihologică care are loc în cadrul comunității în ansamblu, inclusiv violul, abuzul sexual, hărțuirea sexuală și intimidarea la locul de muncă, în instituțiile de învățământ și în alte părți, traficul de femei și prostituția forțată;

Violența fizică, sexuală și psihologică comisă sau condusă de stat, oriunde s-ar produce.

VIOLENȚA SEXUALĂ ÎMPOTRIVA FETELOR ȘI FEMEILOR

- Viol sistematic în timpul conflictelor armate
- Viol în cadrul mariajului sau al întâlnirilor
- Viol comis de persoane străine
- Avansuri sexuale nedorite sau hartuire sexuala, inclusiv solicitarea de relatii sexuale in schimbul unor favoruri
- Abuz sexual impotriva persoanelor cu dizabilități
- Abuz sexual asupra copiilor
- Căsătorie sau coabitare forțată, inclusiv căsătoria copiilor
- Interzicerea accesului la contraceptie sau la măsuri de protecție față de ITS
- Acte violente împotriva integrității sexuale a femeilor și fetelor, inclusiv controlul forțat pentru constatarea virginității
- Prostituție fortată și trafic de persoane cu scop de exploatare sexuală.

VIOLENȚA SEXUALĂ ÎMPOTRIVA BĂIEȚILOR ȘI BĂRBAȚILOR

- poate lua diferite forme și se poate produce în orice context, inclusiv în familie sau la locul de muncă.
- Formele de violență sexuală împotriva băieților și bărbaților includ violul, sterilizarea forțată, masturbarea forțată și violența genitală.
- În plus față de durerea fizică, aceste forme de violență exploatează ideile și valorile locale privind sexualitatea și rolul de gen, cauzând umilință și suferințe mentale și psihologice imense.
- Violența sexuală împotriva băieților și bărbaților este mai frecventă decât se cunoaște; majoritatea victimelor nu declară abuzul de teama stigmei sociale determinată de valorile și percepția masculinității în societatea în care trăiesc.

ABUZUL SEXUAL

- reprezintă implicarea unui copil sau a unui adolescent minor dependent și imatur din punctul de vedere al dezvoltării psihosexuale în activități sexuale pe care nu este în măsură să le înțeleagă, care sunt nepotrivite pentru vârsta sa ori pentru dezvoltarea sa psihosexuală, activități sexuale pe care le suportă fiind constrâns prin violență sau seducție ori care transgresează tabuurile sociale legate de rolurile familiale; aceste activități includ, de regulă, contact fizic, cu sau fără penetrare sexuală.
- Abuzul sexual: atingeri neadecvate, contact sexual, sodomie, prostituție infantile, folosirea minorilor în mod obscen, expunerea la filme, căsătoria timpurie sau logodna copiilor care implică relații sexuale (mai ales în anumite comunități etnice), mutilarea genitală.

AUTORITATEA NAȚIONALĂ PENTRU PROTECȚIA DREPTURILOR COPILULUI SI ADOPTIE ROMÂNIA PERIOADA 2019-2021

Mediul de provenienta	2021			2020			2019		
Cazuri de	urban	rural	total	urban	rural	Total	urban	rural	total
Abuz sexual	847	502	1349	380	665	1045	330	664	994
Exploatare sexuala	24	33	57	19	15	34	19	26	45

Distributia pe sexe	2021			2020			2019		
Cazuri de	M	F	total	M	F	total	M	F	total
Abuz sexual	173	1176	1349	142	903	1045	134	860	994
Exploatare sexuala	9	48	57	9	25	34	8	37	45

CONSECINȚE ALE VIOLENȚEI SEXUALE

- Sarcini nedorite
- Tulburari sexuale și infertilitate
- Durere pelvina cronica
- Infectii recurente ale tractului urinar
- Infectii cu transmitere sexuala, HIV
- Disfunctii digestive; anorexie; obezitate
- Complicații ginecologice și obstetricale
- Migrena, oboseală, greață
- Sindrom de trauma post-viol
- Tulburari de stress post-traumatic (Post Traumatic stress syndrome)
- Fobii sociale
- Teama si confuzie
- Anxietate, depresie, alienare, stare de vinovăție
- stigmatizari, discriminari in familie si societate

RECOMANDARI DE INTERVENTII PENTRU PERSONALUL DIN ASISTENTA MEDICALA

- Furnizorii de asistență medicală ar trebui să se documenteze cu acuratețe și complet privind istoricul medical, fizic și orice alte informații relevante, în scopul urmăririi adecvate și sprijinirea supraviețuitorilor în accesarea serviciilor, protejând în același timp confidențialitatea și reducerea la minimum a suferinței pentru copii sau adolescenți și îngrijitorii acestora.

Aceasta include:

- utilizarea unui format structurat pentru înregistrarea constatărilor;
- înregistrarea declarațiilor textuale pentru o documentare corectă și completă;
- notarea discrepanțelor între declarațiile copilului sau adolescentului și cel al îngrijitorilor, dacă există, fără interpretare;
- înregistrarea unei descrieri detaliate și precise a simptomelor și leziunilor;
- de reținut unde nu se găsesc dovezi fizice, de remarcat că absența probelor fizice nu înseamnă că abuzul nu a avut loc;
- documentarea stării emoționale a copilului sau adolescentului, remarcând totodată că nicio stare anume nu este sugestivă pentru abuz sexual;
- solicitarea consimțământului informat, după caz, pentru realizarea oricăror fotografii și/sau videoclipuri, după ce vor fi explicate modalitățile cum vor fi folosite;
- tratarea tuturor informațiilor colectate în mod confidențial.

RECOMANDARI DE INTERVENTII PENTRU PERSONALUL DIN ASISTENTA MEDICALA

Profesioniștii pot să:

- fie “avocati” astfel ca violenta împotriva fetelor/femeilor sa fie inacceptabila și să fie abordată ca o problemă de sanatate publică,
- contribuie la prevenirea violenței prin identificarea timpurie a copiilor și femeilor care se confruntă cu violența,
- promoveze norme egalitare de gen ca parte a abilităților de viață și a programelor de educație sexuală predate tinerilor,
- genereze dovezi cu privire la amploarea problemei și ceea ce funcționează la nivelul serviciilor .

ROLUL ASISTENȚEI MEDICALE PRIMARE ÎN PREVENIREA ȘI INTERVENȚIA ÎN SITUAȚII DE VIOLENȚĂ

- Angajații instituțiilor publice sau private care, prin natura profesiei, intra în contact cu copilul și au suspiciuni asupra unui posibil caz de abuz, neglijare sau rele tratamente **au obligația** de a sesiza de urgență direcția generală de asistență socială și protecția copilului.
- consilierea medicală și socială, în limita competențelor profesionale legale;
- colaborarea cu alte instituții și organizații, inclusiv cu organizații neguvernamentale pentru realizarea de programe, proiecte și acțiuni care se adresează persoanelor sau grupurilor vulnerabile din punct de vedere medical, economic sau social;
- alte activități, servicii și acțiuni de sănătate publică adaptate nevoilor specifice ale comunității și persoanelor din comunitate aparținând grupurilor vulnerabile;

CADRU LEGISLATIV

- Legea nr. 272/2004 privind protecția și promovarea drepturilor copilului, republicată, cu modificările și completările ulterioare
- Legea nr. 217/2003 pentru prevenirea și combaterea violenței domestice, republicată, cu completările și modificările ulterioare
- HG nr. 49/2011 pentru aprobarea Metodologiei cadru privind prevenirea și intervenția în echipă multidisciplinară și în rețea în situațiile de violență asupra copilului și de violență în familie și a Metodologiei de intervenție multidisciplinară și interinstituțională privind copiii exploatați și aflați în situații de risc de exploatare prin muncă, copiii victime ale traficului de persoane, precum și copiii români migranți victime ale altor forme de violență pe teritoriul altor state

MESAJE CHEIE

- **Violența poate fi prevenită**
- **Violența poate lua diferite forme si se poate produce în orice context, inclusiv în familie sau la locul de muncă.**
- **Sesizarea cazurilor de violență și abuz este prima condiție pentru a ajuta victimele și a preveni alte acte similare. Sesizarea lor poate fi făcută de oricine pe orice cale.**

PROIECT : CONSOLIDAREA REȚELEI NAȚIONALE DE FURNIZORI DE ÎNGRIJIRI PRIMARE DE SĂNĂTATE PENTRU ÎMBUNĂTĂȚIREA STĂRII DE SĂNĂTATE A POPULAȚIEI, COPII ȘI ADULTI (INCLUSIV POPULAȚIA VULNERABILĂ)“

ACTIVITATEA 6

**Dezvoltare/extindere/actualizare/completare a ghidului de
prevenție pentru modelul YSRHL**

Capitolul
Comunicarea

COMUNICAREA ÎN SĂNĂTATEA REPRODUCERII ȘI A SEXUALITĂȚII LA ADOLESCENȚI ȘI TINERI

- Principiile și standardele OMS privind educația pentru sexualitate sănătoasă recomandă informații despre ce ar trebui să știe și să înțeleagă copiii și adolescenții la diferite vârste pentru a-și forma atitudini, valori și comportamente care să îi ferească de riscuri.
- OMS recomandă ca adolescenții de 12-15 ani ar trebui să știe și să înțeleagă schimbările care se petrec cu corpul lor, să dezvolte o atitudine pozitivă și responsabilă privind evitarea sarcinilor nedorite, privind emoțiile și atitudinea pozitivă și respectuoasă în relații, precum și drepturile și responsabilitățile lor.

CONSILIEREA ÎN SĂNĂTATEA REPRODUCERII

- **OMS** recomandă utilizarea în sănătatea reproducției și a sexualității comunicarea scurtă , (CSS) preferențial față de consilierea formală propriu-zisă (cea sistematică și continuă)
- Definiție - prin conceptul de „comunicare scurtă legată de sexualitate”(CSS) furnizorul de servicii – medic, asistentă medicală comunitară, mediator sanitar sau educator în domeniul sănătății – folosește oportunistic abilitățile de consiliere pentru a aborda sexualitatea și problemele personale conexe și pentru a promova bunăstarea sexuală.

CONSILIEREA ÎN SĂNĂTATEA REPRODUCERII

- In CSS personalul de asistență va lua în considerare dimensiunile psihologice și sociale ale sănătății și bunăstării sexuale, precum și pe cele biologice .
- Consilierul va sprijini clienții prin întrebări deschise la reformularea emoțiilor legate de sexualitate și reproducere, fapt ce va contribui la modelarea unui comportament responsabil și sigur.
- Furnizorul de servicii medicale va aborda comunicarea scurtă legată de sexualitate axându-se în principal pe modelul **„informare, motivare și schimbare de comportament”**

CONSILIEREA ÎN SĂNĂTATEA REPRODUCERII

- Se recomandă ca factorii de decizie în domeniul sănătății și instituțiile de formare profesională să monitorizeze respectarea și protejarea pe deplin a drepturilor omului, fără constrângere, discriminare și violență, în procesul de consiliere și informare.
- Se recomandă instruirea furnizorilor de servicii medicale pentru creșterea nivelului de cunoștințe referitoare la sănătatea sexuală și a abilităților de comunicare de scurtă legată de sexualitate (CSS).
- Se recomandă ca furnizorii de servicii de sănătate să folosească un limbaj adecvat deschis și confortabil despre sexualitate, ce va ajuta tinerii să-și dezvolte încrederea atunci când comunică cu adulții, să înțeleagă schimbările fizice și emoționale prin care trec, să-și înțeleagă mai bine dezvoltarea și să-și construiască stima de sine.

Multumesc !

